

Waterschap NOORDERZIJLVEST

8 OKT. 2013

Gemeente Groningen, dienst ROEZ
Mevr. S. Burghgraef
Postbus 7081
9701 JB GRONINGEN

Bezoekadres:
Stedumermaar 1
9735 AC Groningen
Postadres:
Postbus 18
9700 AA Groningen
Telefoon: (050) 304.89.11
Fax: (050) 304.82.26
E-mail: info@noorderzijlvest.nl
Internet: www.noorderzijlvest.nl

Uw brief van: 30 augustus 2013

Uw kenmerk: -

Groningen, 7 oktober 2013

Ons kenmerk: 13-12486

Behandeld door: R.A. van der Ploeg

Bijlage(n): -

Onderwerp: Bestemmingsplan Cortingborgh II

Geachte mevrouw Burghgraef,

Wij hebben het voorontwerp-bestemmingsplan Cortingborgh II beoordeeld. Wij kunnen instemmen met hetgeen u in het voorontwerp heeft bepaald. Wel hebben wij met betrekking tot de beoogde waterberging de navolgende opmerkingen.

U geeft in hoofdstuk 3.4. van de toelichting op het bestemmingsplan aan dat er onvoldoende waterberging binnen het plan kan worden gerealiseerd. Het waterschap heeft hier over gesproken met de ontwikkelaar. Door de ontwikkelaar werden geen mogelijkheden gezien om meer ruimte voor water te realiseren. Het waterschap heeft in dit geval bij uitzondering de verantwoordelijkheid overgenomen om het tekort van 2500 m³ compenserende waterberging elders buiten het plangebied te realiseren. Dit laat onverlet dat binnen het plangebied nu in te weinig waterberging is voorzien. De ontwatering van "De Hoogte" gaat plaatsvinden via de waterpartijen aan de westzijde van het spoor in de wijk Selwerd. Zoals u noemt in de toelichting is het waterpeil hier -0.83 mNAP. De waterpartijen binnen Selwerd wateren via (vaste) stuwen vrij af op de zogenaamde 'boezem'. In extreme situaties kunnen op de boezem hoge waterstanden optreden waardoor de waterafvoer vanuit "De Hoogte" vertraagd wordt. Wij wijzen u er dan ook op dat het risico op hoge waterstanden in extreme situaties binnen "De Hoogte" groter is dan in een situatie met de benodigde waterberging.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Tineke Cnossen,
manager Watersystemen en Waterveiligheid
namens het Dagelijks Bestuur van
het waterschap Noorderzijlvest

provincie
groningen

4 NOV. 2013

bezoekadres: St. Jansstraat 4

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr: 050 316 49 11

algemeen faxnr: 050 316 49 33

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Aan Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Groningen
Dienst RO/EZ
Postbus 7081
9701 JB GRONINGEN

Datum : 1 november 2013
Briefnummer : 2013-44846
Zaaknummer : 478086
Behandeld door : Wiechertjes A.H.
Telefoonnummer : (050) 3164779
Onderwerp : Voorontwerp-bestemmingsplan "Cortingborg II"

Geacht college,

Op 30 augustus 2013 heeft u het bovenvermelde bestemmingsplan aan de ambtelijke dienst van de provincie Groningen voor overleg toegezonden.

Het overleg is bedoeld om te voorkomen dat het plan het ruimtelijke beleid van provincie doorkruist. Bij de beoordeling van het plan zijn de provinciale ruimtelijke belangen, zoals deze in de Omgevingsverordening provincie Groningen (hierna: de verordening) staan, als kader gehanteerd.

De inhoud van het plan geeft mij aanleiding het volgende op te merken.

Externe veiligheid

Het bestemmingsplan voorziet in de bouw van woningen. Het plangebied grenst aan de N370, waarover vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Het invloedsgebied van deze weg reikt over het plangebied.

Met betrekking tot het plaatsgebonden risico wijs ik erop - wellicht ten overvloede - dat moet worden voldaan de ter zake geldende grens- en richtwaarden voor externe veiligheid.

Omdat sprake is van ligging binnen het invloedsgebied van de weg, dient eveneens het groepsrisico te worden verantwoord. Ik ben van mening dat het bestemmingsplan op dit onderdeel te kort schiet. Een groepsrisicoverantwoording ontbreekt. Er is geen berekening gemaakt van de nieuwe situatie. Evenmin is het advies van de brandweer en de gemeentelijke reactie daarop in het bestemmingsplan opgenomen. Een verantwoording van het groepsrisico is in dit geval, gelet op de ligging ten opzichte van de N370, noodzakelijk.

Gelet hierop verzoek ik u de plantoelichting met het bovenstaande aan te vullen.

Woningbouw

In artikel 4.7, lid 1, van de verordening is bepaald, dat een bestemmingsplan kan voorzien in de bouw van nieuwe woningen voor zover deze woningbouw mogelijkheden naar aard, locatie en aantal in overeenstemming zijn met een woonvisie waarover in regionaal verband overeenstemming is bereikt en waarmee Gedeputeerde Staten hebben ingestemd.

De gemeente Groningen maakt deel uit van de Regio Groningen-Assen. In dit verband zijn voor woningbouw per gemeente planningslijsten vastgesteld. Hierin is aangegeven welke woningbouwplannen in de periode 2012-2030 tot uitvoering kunnen worden gebracht binnen het scenario dat voor de betreffende gemeente is overeengekomen.

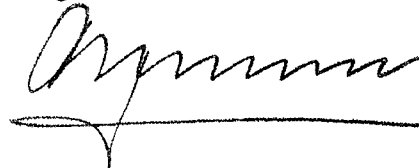
De planningslijsten worden vooralsnog aangemerkt als woonvisie als bedoeld in artikel 4.7, lid 1, van de verordening.

De woningbouwcapaciteit van het plan "Cortingborg II", plus de woningbouwcapaciteit van het bestemmingsplan "Cortingborg I", bedraagt 15 woningen meer dan voor beide plannen tezamen in de planningslijst voor Groningen is opgenomen. Strikt genomen is deze overschrijding in strijd met het bepaalde in artikel 4.7 van de verordening.

Hierover is met uw ambtelijke dienst overleg gevoerd. Daarbij is vastgesteld, dat de maximale ruimte van het woningbouwscenario die voor de gemeente Groningen is overeengekomen, in de planningslijst niet volledig is benut. Er resteert nog een ruimte voor nieuwe plannen van ongeveer 300 woningen. Van uw zijde is tijdens het overleg toegezegd, dat na afstemming hierover met de regio, bovengenoemde 15 woningen ten laste van deze restruimte zullen worden gebracht. Dit leidt niet tot overschrijding van de maximale ruimte die voor de gemeente Groningen is overeengekomen.

Onder de voorwaarde van nakoming van uw toezegging, kan met het bestemmingsplan worden ingestemd.

Hoogachtend,

R. Lander
Hoofd van de afdeling Ruimte en Samenleving

MEMO

Aan A. Hilgen

Van M. Sorkale

Afdeling Risicobeheersing

CC S. Burghgraef

Datum 12 september 2013

Onderwerp Bestemmingsplan Cortingborg II, fase voorontwerp,
advies Brandweer Regio Groningen

BEZOEKADRES
Sontweg 10**WEBSITE**
brandweer.groningen.nl**POSTADRES**
Postbus 584
9700 AN GroningenTelefoon (050) 367 47 77
Fax (050) 367 46 66

Hallo Annemiek,

Zoals afgesproken heeft Brandweer Regio Groningen de aspecten Bestrijdbaarheid en Zelfredzaamheid voor het bestemmingsplan Cortingborg II beoordeeld. Dit ten behoeve van de verantwoording van het groepsrisico.

Los van deze aspecten geeft het voorontwerp bestemmingsplan aanleiding tot het maken van onderstaande opmerkingen.

Ontbrekende risicobron

- In het bestemmingsplan is een externe veiligheidsparagraaf opgenomen waarin een korte samenvatting wordt gegeven van de externe veiligheidsrisico's. Hierin wordt de N370 als enige risicobron genoemd. De planlocatie ligt echter tevens in het invloedsgebied van de spoortracé Groningen Sauwerd (richting Eemshaven en Delfzijl).

De ontbrekende risicobron dient te worden toegevoegd. De risico's als gevolg van deze bron dienen te worden berekend.

Ontbrekende risicoberekeningen

- Bij het bestemmingsplan is een Externe Veiligheidsstudie opgenomen. Deze bevat de uitkomsten van de berekening van de risico's als gevolg van de N370 voor de planlocatie Cortingborg I. Voor het plangebied Cortingborg II' zijn geen berekeningen opgenomen en weergegeven in de externe veiligheidsstudie.

De risico's als gevolg van zowel de N370 als het spoor moeten voor de planlocatie worden berekend. De resultaten dienen deel uit te maken van de externe veiligheidsparagraaf (of de externe veiligheidsstudie), voor de verantwoording van het groepsrisico.

Ontbrekende verantwoording groepsrisico

- In de externe veiligheidsparagraaf wordt gesteld dat voor het plangebied 'Cortingborg II' kan worden volstaan met een beperkte verantwoording van het groepsrisico omdat voor het aangrenzende plan al een uitgebreide verantwoording is uitgevoerd. In onderhavige situatie is echter sprake van een overschrijding van de oriënterende waarde en van een nieuwe situatie. Het betreft een nieuw plan. Volgens de 'Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen', artikel 4.3, dient bij elke overschrijding van

Volgvel: 1

de oriëntatiewaarde van het groepsrisico of toename van het groepsrisico verantwoording worden afgelegd. Hierbij moet het betrokken bestuursorgaan expliciet aangeven hoe de diverse factoren en maatregelen zijn afgewogen. In de Circulaire staat verder aangegeven, welke factoren bij een verantwoording moeten worden opgenomen.

Voor het bestemmingsplan 'Cortingborg II' moet daarom een volledige verantwoording van het groepsrisico worden afgelegd. Deze dient met (of voor) de vaststelling van het plan te worden vastgesteld door het college.

Tot zover de overige opmerkingen.

Met vriendelijke groet,

Mark-Olaf Sorkale
(050) 367 4735

Gemeente : Groningen
Plan : Cortingborg II, fase voorontwerp
Betreft : Tekstvoorstel bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid
Opsteller : Mark-Olaf Sorkale
Datum : 12-09-2013

In het kader van externe veiligheid heeft Brandweer Regio Groningen de aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid voor het plangebied 'Cortingborg II' beoordeeld. Dit in samenwerking met Brandweer Stad Groningen. De aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid zijn relevant voor de ruimtelijke afweging (verantwoording groepsrisico). De door de brandweer geformuleerde bevindingen en adviezen staan hieronder.

Bestrijdbaarheid

Bij bestrijdbaarheid gaat het zowel om de voorbereiding op de bestrijding van en de beperking van de omvang van een ramp of een zwaar ongeval. Om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken, is het van belang dat de hulpverleningsdiensten niet worden belemmerd in de uitvoering van hun hulpverlenende taken. Om de bestrijdbaarheid goed te kunnen beoordelen, is gekeken naar:

- effecten van een incident met gevaarlijke stoffen;
- bereikbaarheid van de planlocatie en de risicobronnen;
- bluswatervoorzieningen binnen de planlocatie en bij de risicobronnen.

Effecten

Het plangebied is beoordeeld op de effecten die hier kunnen optreden in geval van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Hierbij is gekeken welke stoffen dan wel stofcategorieën een gevaar opleveren en tot op welke afstand effecten kunnen optreden. Uit de beoordeling blijkt het volgende:

- Bij een ongeval met gevaarlijke stoffen op de N370 zijn drie ongevalsscenario's mogelijk, namelijk een plasbrand, een explosie (BLEVE¹) en/of het vrijkomen van een toxische wolk. Uit referentiescenario's² blijkt dat bij een plasbrand de 100% letaliteitsgrens op 35 meter en de 1% letaliteitsgrens op 60 meter ligt. Voor een explosie is dit respectievelijk 90 en 230 meter en bij een toxische wolk respectievelijk 30 en 200 meter. Doordat de N370 direct aan de planlocatie grenst, zijn in het plangebied dodelijke toxische, hittestralings- en overdrukeffecten mogelijk.
- Over het spoortracé Onnen - Sauwerd worden verschillende categorieën gevaarlijke stoffen vervoerd. Incidenteel kan het vervoer van de toxische stof chloor plaatsvinden. Hierdoor is een toxisch ongevalsscenario mogelijk. Uit referentiescenario's² blijkt, dat bij een toxisch (worst case) scenario³ de 1% letaliteitsgrens op 2.400 meter ligt. Bij het zogenaamde meest geloofwaardige scenario⁴ ligt de 1% letaliteitsgrens op 550 meter. Het spoor ligt circa 300 meter ten westen van het plangebied, hierdoor zijn in het plangebied dodelijke toxische effecten mogelijk.

In verband met de mogelijke toxische scenario's aan de ene kant en de langere ontruimingstijden van hoge gebouwen aan de andere kant, adviseert Brandweer Regio

---

¹ Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion; explosie van uitzettend gas t.g.v. het koken van een vloeistof

² Handreiking 'Verantwoorde brandweeradvisering', IPO, maart 2010

³ Catastrofaal falen van een spoorwaggon met als gevolg uitstroming en 'koud koken' van de vloeistof.

⁴ Ontstaan van een klein lek in de tankwand waardoor het tot vloeistof verdichte gas continu kan uitstromen.

Groningen om de woontoren in de uitvoeringsfase uit te voeren met een (mechanische) ventilatie voorzien van een centraal schakelbaar systeem.

Bereikbaarheid

Het plangebied is beoordeeld op de bereikbaarheid voor de hulpdiensten. Om te bepalen of de hulpdiensten tijdens een ramp of een zwaar ongeval voldoende snel kunnen optreden, is de opkomsttijd beoordeeld. Om te bepalen of het plangebied en de risicobron bovenwinds (met de windrichting mee) zijn te benaderen, is de tweezijdige bereikbaarheid beoordeeld. Het aspect bereikbaarheid is ruimtelijk relevant en daardoor te borgen in het bestemmingsplan. Uit de beoordeling blijkt het volgende:

- De hoogbouwlocatie kan in het geval van een calamiteit op de ringweg (N370) in principe alleen via één kant (Bedumerweg) snel worden bereikt.
- Het spoor is slechts beperkt bereikbaar vanwege de verhoogde ligging.
- Volgens het bestemmingsplan zullen ‘op logische plekken snelheidsremmende maatregelen in de vorm van drempels worden aangelegd’. Snelheidsremmende maatregelen kunnen de inzet van de hulpverleningsdiensten ernstig belemmeren.

Samenvattend is de bereikbaarheid matig tot slecht. Brandweer Regio Groningen adviseert om, in overleg met brandweer Stad Groningen, te zorgen voor een goede, tweezijdige bereikbaarheid van de hoogbouwlocatie. In verband met de geplande snelheidsremmende maatregelen wordt verwezen naar de ‘Handleiding Bereikbaarheid en Bluswatervoorziening regio Groningen’(B&B⁵). Hierin staan de basiseisen voor een goede bereikbaarheid. Tevens bevat de handleiding specifieke kenmerken van wegen zodat deze geschikt zijn als doorgangen voor brandweervoertuigen. Daarnaast geldt het Bouwbesluit 2012 als uitgangspunt (artikelen 6.37 en 6.38).

Bluswatervoorzieningen

Het plangebied en de risicobronnen zijn beoordeeld op de aanwezigheid en de beschikbaarheid van bluswatervoorzieningen. Om te bepalen of de brandweer snel kan beschikken over voldoende bluswater, is de beschikbaarheid van zowel primaire (brandkranen) als secundaire (open water) bluswatervoorzieningen beoordeeld. Verbeteringen ten aanzien van bluswatervoorzieningen zijn te borgen in de uitvoeringsfase van het plan. Uit de beoordeling blijkt het volgende:

- In het plangebied zijn op dit moment geen bluswatervoorzieningen aanwezig (primaire noch secundaire).
- Langs het spoor en de N370 zijn nauwelijks bluswatervoorzieningen aanwezig. Voor het bestrijden van grote incidenten is daarom ondersteuning vanuit de regio benodigd. Door middel van ondersteuning (meerdere tankautospuiten of groot watertransport) kan voldoende bluswater worden verkregen. Hiermee is wel meer tijd gemoeid, waardoor een calamiteit met gevaarlijke stoffen niet snel en effectief is te beheersen. Dit geeft een verhoogde kans op slachtoffers.

Samenvattend zijn de bluswatervoorzieningen onvoldoende. Brandweer Regio Groningen adviseert om het plangebied te voorzien van adequate bluswatervoorzieningen. Dit in afstemming met brandweer Stad Groningen. Hierbij gelden de handleiding B&B alsmede het Bouwbesluit 2012 (artikel 6.30) als uitgangspunt.

---

⁵ ‘Handleiding Bereikbaarheid en Bluswatervoorziening Regio Groningen’, Veiligheidsregio Groningen, 20 juni 2013

Zelfredzaamheid

Bij zelfredzaamheid gaat het om de mogelijkheden voor personen in het invloedsgebied van een risicobron, om zichzelf in veiligheid te brengen indien een ramp of een zwaar ongeval plaatsvindt. Belangrijk aspect hierbij is, dat zij zichzelf kunnen onttrekken aan een dreigend gevaar zonder daadwerkelijke hulp van de hulpverleningsdiensten, bijvoorbeeld door te vluchten of te schuilen. De mate van zelfredzaamheid in het rampgebied is bepalend voor de omvang van de hulpverlening tijdens een ramp of een zwaar ongeval. Om de zelfredzaamheid van de aanwezige personen te beoordelen, zijn de volgende aspecten beoordeeld:

- zelfredzaam vermogen;
- ontvluchtingsmogelijkheden;
- alarmeringsmogelijkheden.

Zelfredzaam vermogen

Het plangebied is beoordeeld op de mate van zelfredzaamheid van personen. Hierbij is het fysieke vermogen beoordeeld, zoals geestelijke en/of lichamelijke beperkingen van groepen personen. Het aspect zelfredzaamheid is zwaarwegend voor de verantwoording van het groepsrisico. Uit de beoordeling blijkt het volgende:

- Het bestemmingsplan voorziet niet in de realisatie van objecten die specifiek bestemd zijn voor langdurig verblijf van groepen met een verminderde zelfredzaamheid (zoals kleine kinderen, zieken en ouderen).
- De geplande bebouwing kent de bestemmingen ‘Wonen-1’, ‘Wonen-2’ en ‘Wonen-3’. Volgens de bestemmingsplanregels⁶ mogen hier bijzondere woonvormen, zoals begeleid wonen, worden gerealiseerd. Hierdoor is mogelijk sprake van langdurig verblijf van verminderd zelfredzame personen. Gezien de omvang van de bebouwing, met name de woontoren, kan dit leiden tot een grotere concentratie van verminderd zelfredzame personen.

Brandweer Regio Groningen adviseert om via opnemings van regels uit te sluiten dat in het plangebied een grotere concentratie van verminderd zelfredzame personen ontstaat.

Ontvluchtingsmogelijkheden

Het plangebied is beoordeeld op de mogelijkheden voor ontvluchten van het mogelijke rampgebied. Hierbij zijn de vluchtmogelijkheden loodrecht van de risicobron beoordeeld. Dit aspect is te borgen bij de inrichting van het plangebied. Uit de beoordeling blijkt het volgende:

- Het plangebied en de directe omgeving daarvan bieden voldoende vluchtmogelijkheden, die loodrecht van de risicobronnen weggeleiden.
- Het bestemmingsplan voorziet in de realisatie van hoogbouw (> 70 m). Hoogbouw heeft een negatief effect op de ontvluchtingsmogelijkheden van de aanwezige personen. Vluchten uit hoge gebouwen vergt veel tijd. Dit betekent, dat de in de woontoren aanwezige personen in geval van een ongeval met gevaarlijke stoffen onvoldoende tijd hebben om zichzelf in veiligheid te brengen. Dit geeft een verhoogde kans op slachtoffers.

Brandweer Regio Groningen adviseert om voor de woontoren bouwkundige effect-reducerende maatregelen te treffen. Hierbij valt te denken aan druk- en stralingsbestendige gevels, kleine glasoppervlakken aan de kant van de risicobronnen, e.d.

De personen in de woontoren kunnen het plangebied in het geval van een incident vanwege de hoogte van het gebouw niet op tijd verlaten. Door het realiseren van extra bouwkundige maatregelen worden de gevolgen van de effecten van een incident voor hen verkleind.

---

⁶ Artikel 6.1 sub b, artikel 7.1 sub b en artikel 8.1, sub b.

Alarmeringsmogelijkheden

Tot slot is het plangebied beoordeeld op de mogelijkheden voor alarmering. Hierbij is beoordeeld of het plangebied in het sirenebereik van het bestaande Waarschuwing en Alarmering Systeem (WAS) ligt. Het aspect alarmering is zwaarwegend voor de verantwoording van het groepsrisico. Uit de beoordeling blijkt het volgende:

- Het plangebied bevindt zich in het sirenebereik van het bestaande Waarschuwing en Alarmering Systeem. Hierdoor is een snelle alarmering mogelijk. Daarnaast is NL-Alert (alarmering via tekstberichten op mobiele telefoons) geïntroduceerd. Hierdoor is een snelle signalering mogelijk.

Ten aanzien van het aspect zelfredzaamheid adviseert Brandweer Regio Groningen om de bevolking bij een ramp ook op een andere wijze te alarmeren (radio, televisie, geluidswagen, enz.).

Conclusie (op te nemen in de eindconclusie van de veiligheidsrapportage)

Uit de beoordeling van het aspect bestrijdbaarheid blijkt, dat de bereikbaarheid slecht is en dat het plangebied nog niet is voorzien van primaire en secundaire bluswatervoorzieningen. Dit beperkt de mogelijkheden voor bestrijding van incidenten.

Het aspect bestrijdbaarheid geeft daarom aanleiding tot het verbeteren van de bereikbaarheid en van de bluswatervoorzieningen.

Uit de beoordeling van het aspect zelfredzaamheid blijkt, dat in plangebied hoogbouw (70 m) wordt gerealiseerd en dat langdurig verblijf van grotere groepen verminderd zelfredzame personen niet wordt uitgesloten.

Brandweer Regio Groningen adviseert om bijzondere woonvormen, zoals begeleid wonen, via opnemng van regels wel zo veel mogelijk uit te sluiten. Daarnaast wordt geadviseerd om voor de woontoren bouwkundige effectreducerende maatregelen te treffen zodat de hier aanwezig personen in het geval van een incident in het pand kunnen verblijven. Ten slotte adviseert Brandweer Regio Groningen om de bevolking bij een ramp ook op een andere wijze te alarmeren (radio, NL-Alert, televisie, geluidswagen, enz.).